

Sentència 05-97 de 2 d'abril de 1997

Ponent M.I. Sra. Marie CONTE

ANTECEDENTS DE FET

I. RESULTANT: Que el M. Iltre. Tribunal de Corts va dictar Sentència en la Causa núm. 109-3/96, amb la següent part dispositiva: "FALLEM: Que hem de condemnar i condemnem, fent-se aplicació dels articles 25.9, 26, 53 apartat 1 i 56 del Codi Penal:

"- Joan Antoni M.R., com autor responsable d'un delictes major d'estupre de l'article 207 del Codi Penal a la pena de TRES ANYS DE PRESÓ, dels quals UN DE FERM, l'execució del restant de la pena estant condicionat al compliment per part del condemnat de la obligació d'indemnitzar la víctima del delictes, essent fixat el termini de l'article 244 del Codi de Procediment Penal a tres anys, així com al pagament de les despeses processals causades. Que l'hem d'absoldre i l'absolem dels altres delictes que se li imputaven. En concepte de responsabilitat civil el condemnem a indemnitzar a la menor S.V.C. en la quantitat de CINC CENTES MIL (500.000) pessetes."

"- Àngel J.M. com autor responsable dels delictes de cooperació a la fugida d'una menor de l'article 324 del Codi Penal, del d'estupre de l'article 207, del d'introducció i consum de droga de l'article 169, del d'afavoriment de l'ús de la droga en perjudici de menors de l'article 164, del de promoció i aprofitament de la prostitució de menors dels articles 214 i 215 del Codi Penal a la pena de NOU ANYS DE PRESÓ, expulsió definitiva i pagament de les despeses processals causades."

"- Joan Manel C.B. com autor responsable dels delictes més amunt esmentats dels articles 324, 207, 169, 214 i 215 a la pena de SET ANYS DE PRESÓ, expulsió definitiva i pagament de les despeses processals causades."

"- Alexandre J.M. com autor dels delictes de l'article 324, 207 i 169 i del delicte d'omissió del deure de socors de l'article 199, absolent-lo pels delictes de l'article 164, 214 i 215 del Codi Penal, a la pena de CINC ANYS DE PRESÓ, dels quals QUATRE ANYS FERMS i la resta condicional, expulsió definitiva i pagament de les despeses processals causades."

"En concepte de responsabilitat civil, condemnem solidàriament Àngel J.M., Joan Manel C.B. i Alexandre J.M. a pagar a S.V.C. la quantitat de UN MILIÓ CINC-CENTES MIL (1.500.000) PESSETES."

II. RESULTANT: Que contra l'esmentada Sentència s'interposà recurs de Suplicació pel Lletrat Joan SANSA AVINENT en defensa de Joan Manel C.B., fonamentant-lo en els motius i argumentacions següents:

1) Per denegació injustificada d'alguna prova que proposada en temps i forma hauria pogut ser d'influència per la decisió de la causa (art. 3.3 del Decret de 13-7-90):

El Tribunal de Corts ha rebutjat la demanda del defensor de Joan Manel C.B. que desitjava que fos recollida a l'Acta de la Vista oral, el testimoniatge d'Eva B.M., psicòloga del Centre Penitenciari que va visitar el processat durant la seva detenció preventiva i va constatar un estat de depressió important, preexistent a la detenció. Aquest testimoni afegit als certificats mèdics produïts, hauria permès establir l'existència en benefici de Joan Manel C.B. de circumstàncies atenuants, consecutives al seu estat psíquic i a les seves característiques psicològiques.

2) Per no contenir la Sentència la narració precisa dels fets que es considerin provats o no tenir fonamentació jurídica (art. 3.4):

La Sentència del Tribunal de Corts que en el seu exposat de fets provats no diferencia el cas de Joan Manel C.B. dels d'Àngel i Alexandre J.M., i no té en compte els elements que poden ser favorables al primer, conté més un judici moral que una anàlisi jurídica dels fets i afirma, de manera arbitrària, la impossibilitat de rehabilitació i de reinserció del processat, així com ho atesten els nombrosos esforços fets per aquest darrer per treballar durant la seva detenció.

3) Per error en l'apreciació de la prova o per violació del dret a la presumpció d'innocència (art. 3.5):

La Sentència recorreguda no ha tingut en compte els elements favorables al processat, com els testimoniatges que estableixen que no era a l'origen dels fets delictuosos dels quals havia provat d'atenuar la gravetat, la personalitat de la víctima que sofria també de perturbacions psicològiques greus, el desig de Joan Manel C.B. d'ajudar els germans J.M., el seu propi estat de depressió i de dependència a la droga des de l'any 1.990, la seva absència d'antecedents judicials.

4) Per infringir la Sentència una norma penal substantiva, sigui per violació de la mateixa, per la seva interpretació errònia o per la seva indeguda aplicació (art. 3.7):

Pel que concerneix el delictes d'estupre del qual el recurrent va ser reconegut culpable, aquest no ha actuat, com ho exigeix l'article 207 del Codi Penal, amb prevalència d'autoritat o de situació. Els fets constitueixen més aviat el delictes previst a l'article 206 del mateix Codi. El delictes menor de cooperació a la fugida d'una menor de l'article 324 del Codi Penal no està constituït en la mesura en que Joan Manel C.B. no ha obligat S.V.C. a fugir del seu domicili, no l'ha privat de tornar-hi i s'ha limitat a acollir-la en el seu pis.

Demana que siguin tingudes en consideració les circumstàncies que han presidit la comissió dels fets (misèria psicològica, física i moral del processat) i que aquest sigui declarat culpable dels únics delictes 206, 169 i 215 del Codi Penal i condemnat a una pena de presó de 5 anys, dels quals una part ferma i la resta condicional al seguiment d'uns tractaments mèdics, psicològics i de desintoxicació.

III. RESULTANT: Que també interposà recurs de Suplicació el Lletat Joan Eduard BOSCH ALEU en interès d'Alexandre J.M., el qual al·lega com a motius del recurs:

- L'error en l'apreciació de la prova o violació del dret a la presumpció d'innocència (art. 3.5).

- La infracció del principi acusatori, condemnant a una pena més gran que la sol·licitada o per un delictes diferent del que ha estat objecte del judici, salvat que el

Tribunal hagués fet ús de les facultats de l'article 169 del Codi de Procediment Penal (art. 3.6):

Exposa en sosteniment del primer motiu d'una banda, que no està constituït en contra d'Alexandre J.M. el delictes d'omissió del deure de socors de l'article del Codi Penal, en la mesura en que la menor no es trobava en estat de perill greu, la utilització per Àngel J.M. d'una xeringa nova per injectar-li la droga exclou tota possibilitat de transmissió del virus de l'hepatitis B i C del qual n'està contaminat. D'altra banda que el Tribunal de Corts ha declarat el processat culpable dels delictes de l'article 324 del Codi Penal, les condicions del qual no es donaven en aquest cas.

Observa, pel que respecta el segon motiu de recurs, que el Ministeri Fiscal, al moment de l'informe definitiu ha introduït per primera vegada l'acusació d'omissió del deure de socors pel perill greu de la menor, però basat en el producte concret de l'heroïna, en cap moment pel fet d'utilitzar una xeringa usada. Solament en la Sentència apareix aquesta acusació per primera vegada. D'això en resulta una infracció del principi acusatori, acusant-se per un delictes diferent del que ha estat objecte del procés.

En conclusió demana a aquesta Sala Penal d'absoldre Alexandre J.M. dels delictes dels articles 199 i 324 del Codi Penal i de reduir en conseqüència la pena pronunciada contra ell.

IV. RESULTANT: Que interposà igualment recurs de Suplicació la Lletrada Maite BOURGEAUD IZA, advocada d'Àngel J.M., fonamentant-lo en el motiu 5 de l'article 3 del Decret regulador d'aquesta instància de Suplicació, per error en l'apreciació de la prova i violació del principi de presumpció d'innocència.

Estima que el Tribunal de Corts no ha tingut en compte ni el comportament anterior de la víctima que ja havia fugit del domicili familiar, ni del fet que Àngel J.M. no era l'instigador de la fugida.

Demana al Tribunal d'absoldre al processat del delictes menor de l'article 324 del Codi Penal i de reduir la pena a 8 anys fers de presó.

V. RESULTANT: Que el Ministeri Fiscal s'oposa als recursos presentats i demana la confirmació de la Sentència, sostenint l'argumentació següent:

1) Recurs presentat per Àngel J.M.: es reprotxat al processat d'haver cooperat a la fugida d'una menor. Tanmateix ell mateix i els altres processats sabien que S. V., que va quedar-se al seu domicili del 10 al 12 de maig, era menor. Allotjant-la i donant-li menjar van permetre la seva fugida, i el fet que els dos altres processats li haguessin demanat de telefonar als seus pares és insuficient per exonerar-los de la seva responsabilitat penal.

2) Recurs presentat per Joan Manel C.B.: el recurrent va presentar la vigília de la vista oral el seu escrit de qualificació provisional al final del qual sol·licitava la citació de la Sra. Eva B.M. Malgrat el temps limitat del qual disposava la secretària del Tribunal, aquesta citació va ser tramesa, però Eva B.M. no va poder comparèixer a la vista oral, trobant-se fora del Principat. No es pot considerar que aquesta prova que no ha estat denegada injustificadament sigui determinant per la decisió de la causa, considerant l'existència en el sumari d'altres documents mèdics i l'experiència del Tribunal relativa a la delinqüència dels toxicòmans.

D'altra banda Joan Manel C.B., que té 31 anys, ha reconegut haver tingut relacions sexuals amb la menor de 16 anys al seu domicili i en presència dels altres processats, de 24 anys. Aquestes circumstàncies permeten caracteritzar el delicte de l'article 207 del Codi Penal.

3) Recurs presentat per Alexandre J.M.: el perill greu, exigit per l'article 199 del Codi Penal que preveu i reprimeix l'omissió de socórrer, existeix, tan és que sigui degut a la injecció d'heroïna o a la transmissió del virus de la hepatitis. És, doncs, indiferent que el Tribunal de Corts hagi considerat l'una o l'altra causa del perill.

VI. RESULTANT: Que l'advocat Jesús JIMÉNEZ NAUDÍ, en defensa de la perjudicada S.V.C. s'oposà als recursos presentats i sol·licità la confirmació de la Sentència, al trobar-la ajustada a dret. Exposà que tots els delictes pels quals els recurrents han estat condemnats pel Tribunal de Corts es produïren, i que el Tribunal ja va valorar la personalitat dels processats, atemperant la pena imposada.

FONAMENTS DE DRET

Sobre el recurs interposat per Joan Manel C.B.:

I. CONSIDERANT: Sobre el primer motiu del recurs, previst a l'article 3.3 del Decret de 13 de juliol de 1.990, basat en la denegació injustificada d'alguna prova que proposada en temps i forma hauria pogut ser d'influència per la decisió de la causa. Convé observar que el Ministeri Fiscal va efectuar el seu escrit de qualificació provisional en data 7 d'agost de 1.996, essent fixada la data de la Vista oral pel dia 24 d'octubre de 1.996; que el recurrent va dipositar el seu propi escrit de qualificació provisional justament el 23 d'octubre de 1.996, és a dir la vigília de la vista oral, escrit al final del qual sol·licitava la declaració testifical durant la vista del judici d'Eva B.M., psicòloga del Centre Penitenciari; que malgrat el temps limitat del qual disposava, el Tribunal de Corts va fer procedir a la citació d'aquest testimoni, el qual no va poder anar a la vista oral per trobar-se fora del Principat. Que sent així les coses no es pot parlar de denegació de la prova proposada per part del Tribunal de Corts; que a més un refús oposat per la jurisdicció a la demanda d'audició d'Eva B.M. no hauria pogut ser qualificat en aquest cas "d'injustificat" en la mesura en que el respecte dels drets de la defensa no autoritza les parts a retardar el curs de la justícia formulant demandes de proves, el caràcter tardà de les quals tenia per conseqüència d'impossibilitar l'organització de la data prevista per la vista del judici.

Finalment, el Tribunal disposava de documents mèdics relatius a Joan Manel C.B., que provenien en particular d'Eva B.M., documents que van ser tinguts en compte pel Tribunal pel que fa a l'apreciació de la pena.

II. CONSIDERANT: Sobre el segon motiu de Suplicació, previst a l'article 3.4 del Decret. La Sentència recorreguda conté, contràriament al que al·lega el recurrent, una relació exhaustiva, precisa i detallada dels fets provats que permeten apreciar el grau de participació de cadascun dels processats; que el Tribunal ha procedit per a cadascun dels delictes reprotxats als interessats a

la verificació minuciosa de l'existència dels seus elements constitutius i de l'adequació als fets provats de les qualificacions penals decidides. Que aquest mètode intel·lectual reproduït en la Sentència en constitueix una fonamentació jurídica particularment motivada.

III. CONSIDERANT: Sobre el tercer motiu, de l'error en l'apreciació de la prova o violació del dret a la presumpció d'innocència, el Tribunal de Corts ha procedit a una relació objectiva dels fets provats. No encorre el reprotxe que li fa el recurrent de no haver tingut en compte les proves que li eren favorables, que, en efecte, a la pàgina 23 de la Sentència, el Tribunal menciona elements susceptibles de constituir circumstàncies atenuants en el sentit de l'article 53 apt. 1 del Codi Penal, és a dir "la personalitat introvertida de Joan Manel C.B. que el sotmet a la influència dels seus amics, la seva dependència de l'heroïna, el fet que fou l'únic a donar proves d'humanitat envers la víctima". Que aquestes causes d'atenuació de la pena, idèntiques a les que exposa Joan Manel C.B. en el seu escrit de recurs, han conduït el Tribunal a reduir la pena demanada per l'acusació pública i pronunciar una pena de 7 anys, inferior en més de la meitat a la pena encorreguda.

IV. CONSIDERANT: Sobre el darrer motiu de Suplicació, fonamentat en les disposicions de l'article 3.7 del Decret. Que l'article 207 del Codi Penal castiga amb pena de fins a 6 anys de presó qui tingui accés carnal amb una persona de 16 a 18 anys quan concorri engany o prevalència d'autoritat o de situació, que en aquest cas el Tribunal ha estimat justament que les relacions sexuals que havia mantingut Joan Manel C.B. amb la menor S.V.C. havien tingut lloc en les condicions previstes per l'article 207, ja citat, la prevalència d'autoritat o de situació essent caracteritzada per la diferència d'edat que existeix entre la víctima i els autors i en particular el recurrent de 31 anys; l'estat de la víctima, que presenta una personalitat inestable, sotmesa i influenciable; el fet que els processats en nombre de 3 l'haguessin incitat a beure massa begudes alcohòliques, fins i tot a drogar-se. La reunió d'aquests elements exclouen per part de la menor un consentiment lliure i instruït a l'acte sexual. Que així el delictes d'estupre reprotxat a Joan Manel C.B. està constituït.

Que, d'altra banda, l'article 324 del Codi Penal castiga amb una pena de 6 mesos de presó el qui "indueixi o

cooperi" a la fugida d'un menor, és a dir no solament l'instigador de la fugida sinó també el qui ajuda el menor a realitzar-la o a fer-la perdurar, la fugida entenent-se a la vegada de la partida del domicili familiar i del temps durant el qual el menor està absent d'aquest domicili. Que en aquest cas Joan Manel C.B. així com els altres recurrents Àngel i Alexandre J.M., acollint en el seu pis S.V.C. de la qual sabien era menor, allotjant-la i alimentant-la durant dos dies quan no podien ignorar la seva fugida del domicili familiar, han contribuït a la realització d'aquesta fugida, fornint els mitjans necessaris a la seva comissió. Que la "cooperació" a la fugida d'un menor, prevista per l'article 324 del Codi Penal és així caracteritzada.

Sobre el recurs presentat per Àngel J.M.:

V. CONSIDERANT: Per les raons precedentment exposades, el delictes de cooperació a la fugida d'un menor de l'article 324 del Codi Penal està constituït contra el recurrent, que vivia al domicili de Joan Manel C.B., i doncs ha contribuït com aquest darrer a facilitar la fugida de S.V.

Sobre el recurs presentat per Alexandre J.M.:

VI. CONSIDERANT: En relació al 1r motiu de recurs basat en "l'error en l'apreciació de la prova o per violació del dret a la presumpció d'innocència".

D'una banda que el delictes menor de l'article 324 del Codi Penal està constituït contra Alexandre J.M. per les mateixes argumentacions exposades en l'examen del primer recurs.

D'altra banda que l'article 199 del Codi Penal, que preveu i reprimeix el delictes d'omissió del deure de socors, exigeix que la víctima s'hagi trobat en estat de perill greu. Consta que Alexandre J.M., al moment en que el seu germà injectava heroïna a la menor, es va limitar a marxar de l'habitació, sense intentar impedir aquest acte; que una injecció com aquesta posava la menor en estat de perill greu per tres raons: -el perill d'acostumar-se al producte estupefaent o de sobredosi; -el risc de

transmissió de malalties per utilització d'una xeringa ja utilitzada i, en la hipòtesi avançada per Àngel J.M. durant la vista oral, d'injecció d'aigua pura o d'utilització d'una xeringa nova, -el costum podia ser comunicat a la menor de considerar com a anodí el gest de practicar sobre si mateixa una injecció i de donar-se al consum d'heroïna per via intravenosa, que recull precisament el Tribunal, el qual va decidir que un dels perills encorreguts era la "banalització de l'acte de punxar-se". Que així les coses, el delictes de l'article 199 del Codi Penal, del qual els altres elements no han estat contestats, està constituït.

VII. CONSIDERANT: Finalment que amb l'acusació del delictes de l'article 199 del Codi Penal del qual el recurrent ha estat declarat culpable ha estat introduïda al moment de l'informe definitiu pel Ministeri Fiscal, el qual ha recollit un element de fet suplementari que figura a més en el sumari i ha estat debatut durant la Vista oral, és a dir la utilització d'una xeringa usada per caracteritzar l'estat de perill, el Tribunal no ha modificat en res la qualificació jurídica del delictes objecte del judici i no ha infringit per conseqüent el principi acusatori.

VIII. CONSIDERANT: En conseqüència procedeix desestimar els recursos de Suplicació i confirmar la Sentència recorreguda.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, així com els Usos i Costums i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

Que desestimant els recursos de Suplicació interposats contra la Sentència dictada pel M. Iltre. Tribunal de Corts en data 29 d'octubre de 1.996 per Joan Manel C.B., Alexandre J.M. i Àngel J.M.,

1.- Confirmem la Sentència recorreguda en tots els seus pronunciaments.

2.- Condemnem els recurrents al pagament en parts iguals de les despeses processals causades,

3.- Manem que la Causa sigui retornada al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.